

КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«ВІННИЦЬКИЙ ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ КОЛЕДЖ»
ФАКУЛЬТЕТ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ТА МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА
Кафедра теорії та методики музичного виховання

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Заступник директора
з навчальної роботи роботи
 О. В. Когутюк
«» 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА
ОБОВ'ЯЗКОВОЇ
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МУЗИЧНА ПСИХОЛОГІЯ

підготовки бакалавра
галузь знань 01 Освіта/Педагогіка
спеціальність 014 Середня освіта
спеціалізації Музичне мистецтво

2023-2024 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Музична психологія» для студентів за спеціальністю 014 «Середня освіта (Музичне мистецтво)»

Мова навчання – українська.

РОЗРОБНИК: кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри теорії та методики музичного виховання **Чорна Н.Б.**

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри теорії та методики музичного виховання

Протокол №1 від «30» серпня 2023 року.

Завідувач кафедри теорії та методики музичного виховання

 Іскра С. І.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
		Денна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка	Обов'язкова
Індивідуальне науково-дослідне завдання не передбачено	Спеціальність: 014 Середня освіта (Музичне мистецтво)	Рік підготовки
Загальна кількість годин – 90		1-й
		Семестр II
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2, самостійної роботи студента – 2	Ступінь вищої освіти бакалавр	Аудиторні заняття 42 год.
		Лекції 20 год.
		Практичні заняття 10 год.
		Семінарські заняття 12 год.
		Лабораторні заняття 0 год.
		Індивідуальні заняття 0 год.
		Самостійна робота 48 год.
		Вид контролю: Залік

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить (%): для денної форми навчання –47%-53%

Передумови для вивчення дисципліни: обов'язкові навчальні дисципліни «Психологія», «Методика музичного виховання в ЗДО та ЗЗСО».

2. Мета, завдання, компетентності та програмні результати навчання

2.1. Метою дисципліни «Музична психологія» є поглиблення професійної підготовки здобувачів освіти спеціальності 014 Середня освіта (Музичне мистецтво) на основі систематичних знань про психологію музичної діяльності; оволодіння поняттями, що висвітлюють психічну діяльність дитини у процесі музикування, сприйняття і творення музики; оволодіння принципами психологічного аналізу професійної діяльності музиканта.

2.2.Завдання дисципліни «Музична психологія»:

- ознайомити здобувачів освіти із теоретико-методологічними засадами музичної психології;
- надати систематизовані знання щодо психолого-педагогічних умов ефективного керування музично-комунікативними процесами;
- забезпечити опанування методами та прийомами формування психологічної культури;
- сформувати у майбутніх вчителів музичного мистецтва практичні вміння та навички з музичної психології;
- виховати й розвинути у здобувачів освіти творче сприймання музичного мистецтва, художньо-естетичну та емоційну культуру, здатність до емоційного самопізнання, самовираження й переживання через музику, збагатити емоційний досвід, розширити емоційно-естетичний тезаурус.

2.3. Програмні компетентності дисципліни

2.3.1. Загальні компетентності

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі у галузі середньої освіти, що передбачає застосування теоретичних знань і практичних умінь з наук предметної спеціальності, педагогіки, психології, теорії та методики навчання і характеризується комплексністю та невизначеністю умов організації освітнього процесу в закладах середньої освіти.

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, до застосування знань у практичних ситуаціях.

ЗК2. Знання й розуміння предметної області та професійної діяльності.

ЗК3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово, до комунікації іноземною мовою за предметною спеціальністю.

ЗК4. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук, аналіз та обробку інформації з різних джерел, ефективно використовувати цифрові ресурси та технології в освітньому процесі.

ЗК5. Здатність діяти автономно, приймати обґрунтовані рішення у професійній діяльності і відповідати за їх виконання, діяти відповідально і свідомо на основі чинного законодавства та етичних міркувань (мотивів).

ЗК6. Здатність до міжособистісної взаємодії та роботи у команді у сфері професійної діяльності, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня.

ЗК8. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та значення у розвитку суспільства, техніки і технологій.

ЗК9. Здатність зберігати особисте фізичне та психічне здоров'я, вести здоровий спосіб життя, керувати власними емоційними станами; конструктивно та безпечно взаємодіяти з учасниками освітнього процесу, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку.

2.3.2. Фахові компетентності

ФК1. Здатність перенесення системи наукових знань у професійну діяльність та в площину навчального предмету.

ФК3. Здатність здійснювати цілепокладання, планування та проектування процесів навчання і виховання учнів з урахуванням їх вікових та індивідуальних особливостей, освітніх потреб і можливостей; добирати та застосовувати ефективні методики й технології навчання, виховання і розвитку учнів.

ФК4. Здатність формувати і розвивати в учнів ключові та предметні компетентності засобами навчального предмету та інтегрованого навчання; формувати в них ціннісне ставлення, розвивати критичне мислення.

ФК5. Здатність здійснювати об'єктивний контроль і оцінювання рівня навчальних досягнень учнів на засадах компетентнісного підходу, аналізувати результати їхнього навчання.

ФК6. Здатність до формування колективу учнів; знаходження ефективних шляхів мотивації їх до саморозвитку (самовизначення, зацікавлення, усвідомленого ставлення до навчання); спрямування на прогрес і досягнення з урахуванням здібностей та інтересів кожного з них.

ФК7. Здатність до здійснення професійної діяльності з дотриманням вимог законодавства щодо охорони життя й здоров'я учнів (зокрема з особливими освітніми потребами); використання здоров'язбережувальних технологій під час освітнього процесу.

ФК8. Здатність до суб'єкт-суб'єктної (рівноправної та особистісно-зорієнтованої) взаємодії з учнями в освітньому процесі, залучення батьків до освітнього процесу на засадах партнерства.

ФК9. Здатність аналізувати власну педагогічну діяльність та її результати, здійснювати об'єктивну самооцінку і самокорекцію своїх професійних якостей.

2.3.3.Предметні компетентності

ПК 1. Здатність до інтеграції знань з педагогіки, психології, музичного мистецтва, синтезу мистецтв, інших навчальних предметів та їх застосування в освітньому процесі.

ПК 2. Здатність вільно використовувати музично-педагогічний та художній тезаурус на основі системного знання історико-теоретичних основ з педагогіки, психології, педагогіки мистецтва, інформаційних технологій, сучасного мистецтвознавства, технології виховної, організаційної, художньо-творчої роботи в закладах загальної середньої, позашкільної та спеціалізованої освіти.

ПК 3. Здатність до використання національних та світових освітніх парадигм творчого розвитку особистості засобами мистецтва, культуровідповідних концепцій, принципів, технологій, методів, форм проведення уроків музичного мистецтва та інтегрованого курсу «Мистецтво», керівництва музично-естетичним розвитком та дозвіллям школярів на засадах діалогової взаємодії; володіння сучасними діагностичними методиками оцінювання динаміки навчальної успішності учня та програмним інструментарієм дистанційної музичної освіти.

ПК 7. Здатність бути творчою та креативною особистістю, прагнути до постійного та систематичного вдосконалення власної професійної музично-педагогічної та виконавської майстерності, наполегливо досягати поставленої мети та якісно виконувати роботу у сфері педагогіки мистецтва.

ПК 8. Здатність впроваджувати здоров'язберезувальні технології розвитку особистості засобами мистецтва та працювати з учнями з особливими освітніми потребами.

2.4. Програмні результати навчання. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен *знати і вміти*:

ПРН 1. Розуміє, пояснює і трансліує духовні, національні, етико-естетичні, мистецькі цінності в навчально-виховну діяльність вчителя музичного мистецтва та музичного керівника.

ПРН 2. Пояснює та оперує базовими категоріями вітчизняної та світової музичної педагогіки, музичної психології, сучасної педагогіки мистецтва, музикології, мистецтвознавства, технологій музично-педагогічної та мистецько-інформаційної діяльності.

ПРН 3. Володіє і використовує тезаурус музичного мистецтва та мистецтва, аналізує та систематизує зміст програмно-методичного інструментарію музично-педагогічної та мистецької діяльності.

ПРН 4. Знає і застосовує форми, методи, художньо-педагогічні засоби, освітні технології розвитку творчої особистості засобами мистецтва із

урахуванням індивідуальних і вікових особливостей дітей дошкільного віку, учнів та різноманітних освітніх умов.

ПРН 5. Здійснює добір і застосовує сучасні діагностичні методики оцінювання динаміки навчальної успішності учня в галузі музичного мистецтва.

ПРН 7. Володіє комплексом знань особливостей музично-педагогічної діяльності вчителя музичного мистецтва, музичного керівника, застосовує методи активізації мистецько-творчого розвитку учнів та дітей дошкільного віку, сприяє вихованню художньо обдарованої особистості.

ПРН 8. Знає психолого-педагогічні аспекти навчання, виховання, розвитку дітей дошкільного віку та учнів, демонструє критичне ставлення до світоглядних теорій у процесі розв'язання соціальних і мистецько-професійних завдань.

ПРН 9. Реалізує державний освітній стандарт в закладах дошкільної та загальної середньої освіти, закладах позашкільної освіти.

ПРН 10. Здійснює добір і застосовує сучасні діагностичні методики оцінювання динаміки розвитку дітей дошкільного віку, навчальної успішності учня, проводить теоретичне та експериментальне дослідження в галузі музичного мистецтва.

ПРН 13. Демонструє вміння синтезувати у професійно-педагогічній та музично-виконавській діяльності педагогічний артистизм, спів, керівництво творчими колективами, вербальну інтерпретацію творів мистецтва, гру на музичних інструментах.

ПРН 16. Здійснює добір і застосовує здоров'язберезувальні технології розвитку особистості засобами мистецтва та вміє використовувати життєтворчий потенціал мистецтва, у тому числі й в роботі з дітьми раннього та дошкільного віку, учнями з особливими освітніми потребами.

ПРН 17. Застосовує сучасні педагогічні та інформаційні технології для забезпечення якості освітнього процесу в закладах дошкільної та загальної середньої освіти та закладах позашкільної освіти.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. МУЗИЧНА ПСИХОЛОГІЯ ЯК НАУКА: ІНДИВІДУАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ВЛАСТИВОСТІ ОСОБИСТОСТІ

Тема 1. Музична психологія як наука.

Предмет, мета і завдання курсу «Музична психологія» у системі професійної підготовки вчителя музичного мистецтва, музичного керівника і художнього керівника музичного колективу. Основні фундаментальні дослідження в галузі музичної психології.

Представники загально психологічних методів дослідження і спеціальних прикладних методик в музичній психології. Міждисциплінарні зв'язки у вивчені основних проблем музичної психології. Загально-психологічні терміни і поняття.

Музика як засіб впливу на психофізіологію дитини. Тенденції взаємопроникнення і синтез двох галузей наук – музики і психології. Музична психологія як напрямок. Аналіз сучасних наукових праць в галузі музичної психології. Приклади з життя великих музикантів.

Тема 2. Індивідуально-психологічні властивості молодого покоління.

Поняття «особистість» в науковій літературі. Розвиток особистості в психолого-педагогічній науці. Вікова періодизація дітей та підлітків. Психологічні аспекти розвитку особистості. Когнітивна сфера. Афективна сфера. Теорії розвивального навчання.

Вікові особливості психічного і музичного розвитку дітей. Вікова класифікація. Основні особливості психічного і музичного розвитку дітей та юнацтва.

Дошкільний вік. Молодший шкільний вік, Підлітковий вік. Методика психології музичного навчання, освіти, виховання. Психологія технічного забезпечення і технічного оснащення музичного мистецтва. Психологія функціональної музики. Основні напрямки психології музичної терапії.

Характеристика вікових криз дитини: особливості психічного розвитку дітей. Діагностика психічного стану дітей дошкільного віку та школярів.

Тема 3. Генетичний аспект особистості: задатки й здібності дитини.

Поняття «задатки» й «здібності». Загальні й спеціальні здібності. Музичні здібності. Особливості діагностики музичних здібностей молодших школярів. Визначення почуття ритму. Виявлення звуковисотного компоненту музичного слуху. Дослідження емоційного відгуку на музику.

Рівні сформованості музичних здібностей. Сутність понять «талант», «обдарованість», «геніальність». Тести на виявлення схильності до занять в конкретних видах музичної діяльності. Методи та прийоми розвитку музичних здібностей дитини.

Тема 4. Розвиток пізнавальних (когнітивних) здібностей особистості.

Увага в діяльності музиканта. Видатні музиканти про значення уваги. Прийоми тренування уваги для музикантів. Відчуття. Взаємодія відчуттів. Відчуття від обертонів. Слухові відчуття. Мелодичний слух. Гармонічний слух. Темброво-динамічний слух. Музично-слухові уявлення. Меторитмічні відчуття. Рухові відчуття.

Значення мислення в різних видах музичної діяльності. Музичне мислення. Види мислення. Індивідуальні особливості мислення. Логіка розвитку музичної думки. Розвиток музичного мислення. Уява в музичному мистецтві. Зв'язок музичної уяви з життєвим досвідом. Розвиток музичної уяви.

Тема 5. Емоційно-вольова сфера особистості.

Сутність поняття «емоція». Базові емоції особистості. Емоції і почуття в музиці. Формування емоційного інтелекту. Закономірності музичної виразності з точки зору теорії афектів. Вольові якості. Формування емоційного інтелекту. Емоційний концертний стан. Методи подолання страху публічного виступу. Тест на виявлення рівня сформованості вольових якостей особистості.

Темперамент. Характер. Темперамент і характер. Фактори інтроверсії та екстраверсії в музичному мисленні. Здібності. Спадкові і соціальні фактори здібностей людини. Темперамент як властивість особистості. Види темпераменту. Відмінності між темпераментом і характером.

Основні типи акцентуацій рис характеру.

Змістовий модуль 2. МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ МУЗИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ

Тема 6. Психологічні основи музичної освіти.

Особистісні детермінанти навчання музики. Установка і її функції в методиці музичного навчання. Мотивація, як складова психологічних основ музичного навчання. Вплив особливостей музичного матеріалу на характер заучування: складність і важливість навчального матеріалу. Психологічна характеристика методів навчання.

Тема 7. Психологічні особливості сприймання та інтерпретації музичних творів.

Музичне сприйняття: загальна характеристика. Психологічні чинники сприйняття та інтерпретації музичних творів. Несвідомі аспекти сприйняття. Особливості музичного сприйняття в процесі вікового розвитку. Сприйняття музичного ритму. Розвиток музичного сприйняття дитини. Сприйняття і музичний твір. Етапи сприймання музичного твору. Поняття «інтерпретація».

Тема 8. Психотренінг музичної діяльності.

Мета і функції психотренінгу. Психологічні установки на творчу роботу музиканта. Психотренінг настрою та образу. Елементи психологічної настройки на відповідну роль і виконання її на сцені. Техніка швидкого входження в стан рівноваги перед виходом на сцену. Засоби стабілізації емоційно-психічного стану музичного виконавця після концерту. Психотерапія: сутність та різновиди.

Тема 9. Психологія музичної творчості.

Сутність понять «творчість», «музична творчість». Психологія творчого процесу в музично-виконавському мистецтві. Розвиток творчих здібностей дитини. Творча діяльність на уроках музичного мистецтва.

Тема 10. Музикотерапія як метод музичної психології.

Історія музичної терапії. Наукові концепції сучасної музичної терапії. Музикотерапія на уроках музичного мистецтва в ЗЗСО. Арт-терапія як метод розвитку особистості. Основні форми музикотерапії. Практично орієнтовані галузі розвитку музикотерапії. Напрямки лікувального впливу музикотерапії.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів	Кількість годин					
	Денна форма навчання					
	усього	У тому числі				
л		п	сем.	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль 1. МУЗИЧНА ПСИХОЛОГІЯ ЯК НАУКА: ІНДИВІДУАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ВЛАСТИВОСТІ ОСОБИСТОСТІ						
Тема 1. Музична психологія як наука.		2		2		4
Тема 2. Індивідуально-психологічні властивості молодого покоління.		2		2		4
Тема 3. Генетичний аспект особистості: задатки й здібності дитини.		2		2		4
Тема 4. Розвиток пізнавальних (когнітивних) здібностей особистості.		2	2			4
Тема 5. Емоційно-вольова сфера особистості.		2	2			6
Разом за змістовим модулем 1	32	10	4	6		22

**Змістовий модуль 2. МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ МУЗИЧНОЇ
ПСИХОЛОГІЇ**

Тема 6. Психологічні основи музичної освіти.		2	2	2		6
Тема 7. Психологічні особливості сприймання та інтерпретації музичних творів.		2		2		4
Тема 8. Психотренінг музичної діяльності.		2	2	2		6
Тема 9. Психологія музичної творчості.		2	2			4
Тема 10. Музикотерапія як метод музичної психології.		2	2			6
Разом за змістовим модулем 2	38	10	6	6		26
ІНДЗ	-	-	-	-	-	-
Усього годин	80	20	10	12		48

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Вплив музики на розвиток особистості	2
2.	Діагностика музичних задатків та здібностей	2
3.	Вікові особливості розвитку дитини.	2
4.	Психологічні основи музичної освіти: методи та прийоми.	2
5.	Сприймання та інтерпретації музичних творів.	2
6.	Психотренінг музичної діяльності.	2
	Усього годин	12

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Визначення інтелектуальних здібностей дитини.	2
2	Тести визначення розвитку емоційного інтелекту.	2
3	Розвиток музичних здібностей.	2
4.	Розвиток творчих здібностей.	2
5.	Арт-терапія й музичне мистецтво.	2
	Усього годин	10

7. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Не передбачено	

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Тема 1. Музична психологія як наука.	4
2.	Тема 2. Індивідуально-психологічні властивості молодого покоління.	4
3.	Тема 3. Генетичний аспект особистості: задатки й здібності дитини.	4
4.	Тема 4. Розвиток пізнавальних (когнітивних) здібностей особистості.	4
5.	Тема 5. Емоційно-вольова сфера особистості.	6
6.	Тема 6. Психологічні основи музичної освіти.	6
7.	Тема 7. Психологічні особливості сприймання та інтерпретації музичних творів.	4
8.	Тема 8. Психотренінг музичної діяльності.	6
9.	Тема 9. Психологія музичної творчості.	4
10.	Тема 10. Музикотерапія як метод музичної психології.	6
	Разом	48

9. Індивідуальні завдання

Не передбачено

10. Методи та технології навчання

За джерелом інформації: словесні: лекція (традиційна, проблемна) семінари, практичні, пояснення, розповідь, бесіда; наочні: спостереження, демонстрація.

За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з літературою.

11. Критерії та засоби оцінювання результатів навчання

Поточний (відвідування практичних занять, оцінювання творчих завдань, самостійної роботи тощо) та підсумковий контроль (диференційований залік).

Методи усного контролю: індивідуальне опитування, доповідь;

Методи письмового контролю: підсумкове письмове опитування; оцінювання наукових робіт (тези, статті, есе);

Методи самоконтролю: уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

В основу оцінювання знань студента покладені такі якісні характеристики:

- широта й глибина знань в обсязі навчальної програми;
- творче опанування теоретичного змісту курсу;
- обґрунтованість і аргументованість відповідей, точність визначень;
- самостійність і конструктивізм мислення.

Відмінно (А) студент одержує, якщо в своїй відповіді він виявив всебічні систематизовані, глибокі знання з курсу в обсязі програмного матеріалу, здатність правильно виконувати завдання, передбачені програмою, володіння інформацією, що міститься в основній і додатковій літературі, рекомендованій кафедрою, а також продемонстрував здатність до самостійного аналізу і творчого розв'язання поставлених завдань. Така оцінка виставляється за всі правильно виконані практичні завдання.

Дуже добре (В) студент одержує, якщо у своїй відповіді він виявив знання програмного матеріалу в повному обсязі, засвоїв основну літературу, рекомендовану програмою, виконав завдання, в тому числі практичні, на рівні дескриптивного відтворення. Така оцінка виставляється за правильне виконання переважної більшості завдань.

Добре (С) студент отримує, якщо при загальному знанні програмного матеріалу студент протягом вивчення курсу у виконанні завдань припускався суттєвих помилок.

Задовільно (D) оцінюється відповідь студента, в якій він виявив знання основного програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання і роботи, продемонстрував здатність до виконання завдань, передбачених програмою, на рівні репродуктивного відтворення. Така оцінка виставляється студенту, який володіє необхідним резервом знань для усунення допущених помилок під керівництвом викладача. При вірній відповіді лише на половину запитань студент отримує **достатньо (E)**.

Незадовільно (FX) оцінюється відповідь, у якій студент виявив серйозні прогалини в знанні основного матеріалу, допустив принципові помилки при виконанні завдань, продемонструвавши рівень, нижчий від репродуктивного відтворення. Такий рівень виявляє невідповідність студента до самостійної професійної діяльності.

Незадовільно (F) студент отримує у випадку, якщо не виконав більшість поточних форм контролю і дав менше половини правильних відповідей на підсумкові запитання.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

I семестр

Поточне тестування та самостійна робота					
Розділ 1					
T1	T2	T3	T4	T5	T6
6	6	6	6	6	6

Поточне тестування та самостійна робота							залік	Сума
Змістовий модуль 2								
T7	T8	T9	T9	T9	T10	T10	20	100
6	6	6	6	6	7	7		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної дисципліни	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
75-81	C	
64-74	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення:

- навчальна програма дисципліни;
- робоча навчальна програма.
- опорні конспекти лекцій;
- методичні вказівки і завдання щодо виконання семінарських, практичних робіт та самостійної роботи з дисципліни.

14. Рекомендовані джерела інформації

Основна література

1. Акімова О. В. Формування творчого мислення майбутнього вчителя : монографія. Вінниця : ТОВ фірма «Планер», 2013. 350 с.
2. Бех І. Д. Психологічні джерела виховної майстерності : навч. посібник / І. Д. Бех. – Київ : Академвидав, 2009. – 248 с.
3. Варій М.Й. Загальна психологія. Навчальний посібник / 3-тє видан., випр. і доп. К.: «Центр учбової літератури», 2009. 2007 с.
4. Драганчук В.М. Музична психологія і терапія: навч. посіб. для студ. спец «Музичне мистецтво». Східноєвроп. нац. ун-т. ім.Лесі Українки, 2016. 230 с.
5. Колесніченко Л. А. Основи психології та педагогіки : навч.-метод. посібник. Київ : КНЕУ, 2002.157 с.

6. Масол Л. М. Загальна мистецька освіта: теорія і практика : монографія / Л. М. Масол. – Київ : Промінь, 2006. – 432 с.
7. Науменко С.І. Психологія музичної діяльності. Чернівці: ПП Видавничий дім «Родовід», 2015. 408 с.
8. Психологія розвитку та формування особистості дитини : реком. бібліогр. покажч. / Харків. нац. пед. ун-т імені Г. С. Сковороди, наукова бібліотека ; уклад.: Т. І. Неудачина ; відп. ред. О. Г. Коробкіна. Харків : ХНПУ, 2018. 76 с.
9. Рибалка В. В. Теорії особистості у вітчизняній психології : навч. посібник. Ін-т педагогіки і психології профес. освіти АПН України. Київ, 2006. 529 с.
10. Роменець В. Психологія творчості: монографія. К.: Либідь, 2004. 288 с.
11. Рудницька О.П. Педагогіка: загальна та мистецька: Навчальний посібник. Тернопіль: Навчальна книга. Богдан, 2005. 360 с.
12. Філософська естетика і психологія мистецтва: навч. посібник / Є. Я. Басін, В. П. Крутоус. К.: Гардаріки, 2009. 287 с.
13. Ярмо М.І. Психологія музичних здібностей: курс лекцій. Дрогобич, Видавничий відділ Дрогобицького державного педагогічного університету імені І.Франка, 2015. 218с.

Додаткова література

1. Кияновська Л. О. Музична психологія, її роль і місце в музичній освіті України. Музична освіта в Україні. *Сучасний стан, проблеми розвитку : матеріали наук.-практ. конф.* К. : АМУ, 2001. С. 153-157.
2. Масол Л. М. Концепція художньо-естетичного виховання учнів у загальноосвітніх навчальних закладах. *Інформаційний збірник МОН України.* 2004. № 9. С. 7-23.
3. Миропольська Н. Є. Естетизація навчально-виховного процесу в основній школі засобами мистецтва : метод. посіб. Кіровоград: «Імекс-ЛТД», 2013. 159 с.
4. Отич О. М. Мистецтво у системі розвитку творчої індивідуальності майбутнього педагогічного професійного навчання : монографія / за наук. ред. І. А.Зязюна. Чернівці : Зелена Буковина, 2007. 752 с.

5. Падалка Г. М. Педагогіка мистецтва (Теорія і методика викладання мистецьких дисциплін) К. : Освіта України, 2008. 274 с.

6. Федій О.А. Естетотерапія. Навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2007. 256 с.

7. Шабутін С. Зцілення музикою. Тернопіль: Підручники і посібники. 200.191 с.

8. Шатайло Н.В. Розвиток художньо-образного мислення молодших підлітків як світоглядно формуючий процес. Актуальні питання мистецької освіти та виховання, 2016. Вип. 1 (7). С. 203-213.

Інформаційні ресурси

1. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського.
<http://www.nbuv.gov.ua>

2. Психологічна бібліотека Київського Фонда сприяння розвитку психічної культури. URL : <http://psylib.org.ua/index.html>

3. Конспекти лекцій з музичної психології і педагогіки URL : http://samlib.ua/l/luchinina_o/muspsy.shtml -